

ëmeron« (skrevet ca. 1630; udgivet 1661) træffer man den samme Forklaring som hos PONTOPPIDAN; muligvis har denne den fra ham. ARREBO siger (p. 208): »Hafhæsten findis der, af underlig Natuure, en liden graa-klæd Fugl med Næseborre stoore, paa rygged mage-næb, hvor af hand Røsten skicker som Hæsten snorkende, naar hannem Løbskhed sticker.« Det er selvfølgelig umuligt nu at afgøre, hvilken Forklaring der er den rette, og hvilken der skyldes en senere Tids Trang til at forklare en allerede eksisterende Benævnelse.

RINGDROSLEN, *TURDUS T. TORQUATUS* L.,
SOM DANSK YNGLEFUGL
(SAMT BEMÆRKNINGER OM VANDREFALK)

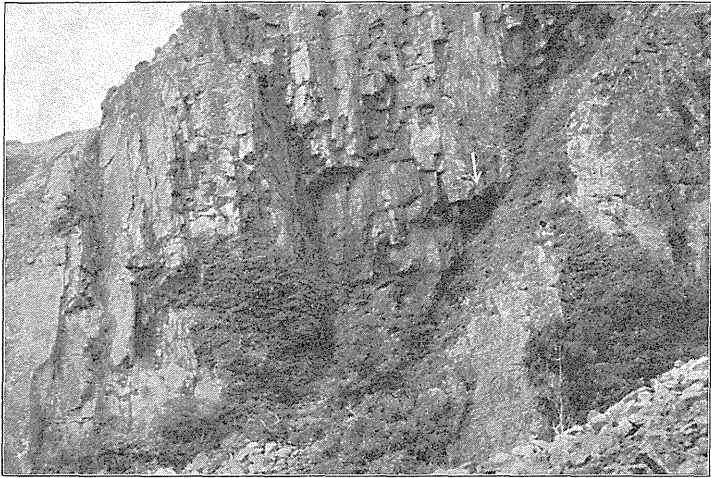
AF

BERNT LØPPENTHIN

Ved et rent Tilfælde lykkedes det Forf. 30. Maj 1935 at konstatere Ringdroslen som Ynglefugl paa Bornholm. Jeg havde kun denne ene Dag (Kristi Himmelfartsdag) til min Raadighed og havde tænkt udelukkende at anvende den til Besøg paa Ynglepladser for Vandrefalk, *Falco peregrinus*. Straks efter Ankomsten til Rønne tog jeg til Aakirkeby, hvor Dr. EDG. MADSEN, hvem jeg skylder megen Tak for Interesse og Hjælp, ventede mig, og ved 9-Tiden startede vi med Ekkodalen som Maal. Ifølge en Notits i »Bornholms Tidende« af 29. Maj 1935 skulde en Vandrefalk p. t. ruge paa 4 Æg. Ud-sagn fra anden Side tydede ogsaa paa, at Falkene var der og var noget sent paa Færde i 1935, men da vi naede Ekkodalen saa vi hverken Vandrefalke eller Æg; en af Redepladserne kunde imidlertid nok se ud til at have været benyttet 1935, da der aabenbart var skrabet en Redeskaal og enkelte friske Dun laa rundt omkring paa Klippeafsatsen. De overkalkede Steder paa Klippen, Vandrefalkenes faste Hvilepladser, vidnede ogsaa om, at 1 eller 2 Fugle holdt til paa Stedet eller havde været der for ganske nylig.

Da efter Sigende et Par Vandrefalke skulde have holdt til ved Johns Kapel i 1934, tog vi dertil om Eftermiddagen. Efter

at have færdedes en Tid baade ovenfor Klipperne og langs Stranden uden at iagttage noget videre af Interesse, vilde vi søge Oplysning hos Hotellets Ejer, som havde været borte ved vor Ankomst, men om hvem vi havde Grund til at tro, kendte til Forholdet. Inden tog jeg mig dog for at efterse Klipperne Syd for Trappen ned til Kysten. Her opdagede jeg det første Spor af Vandrefalken, en hvidkalket Siddeplads, som dog ikke saa ud til at have været stærkt benyttet i den

Fot.: B. LÖPPENTHIN

Yngleplads for Ringdrossel, *Turdus l. torquatus*. Johns Kapel, 26. Juli 1935.
Reden var anbragt under Klippefremspringet, mærket med en hvid Pil.

senere Tid. Min Opmærksomhed blev imidlertid ikke længe ved dette Punkt, idet jeg opfattede en mig dengang ubekendt Lyd, et skarpt »Tsjek-tsjek-tsjek«, ikke ganske uligt Gærdesmuttens Varselskrig, men grovere og gentaget i en betydelig langsommere Rækkefølge; samtidig saa jeg en solsortlignende Fugl, paa hvis Bryst jeg syntes at skimte en hvid Plet, fare ud fra en Vedbendbevoksning nedenfor Vandrefalkens gamle Hvileplads og forsvinde bag Overkanten af nærmeste Klippe. At Fuglen var en Ringdrossel, var jeg ikke i Tvivl om, men til Trods for Datoen, vovede jeg ikke at antage den for Ynglefugl. For at bese Fuglen nærmere søgte jeg i den Retning, den var forsvundet, og da jeg kom udenom nævnte Klippe, saa jeg straks Ringdrosslen, en ♂, der roligt sad og pillede sig i et

Træ ca 50 m borte. Da den opdagede, at jeg iagttog den, fløj den øjeblikkelig op med sit skarpe »Tsjek-tsjek« og forsvandt i samme Retning, den var kommet. Fuglens Uro og Skyhed vakte min Mistanke, hvorfor jeg gik tilbage til det Sted, hvorfra jeg først havde set den komme frem, og da jeg nærmede mig fór den ud fra nøjagtig samme Plet som før, et Sted, hvor Vedbendens Blade stod mindre tæt, og et stort Klippefremspring dannede en fuldstændig Beskyttelse mod Regn (mærket med hvid Pil paa omstaaende Lokalitetsbillede). Et Forsøg paa at klatre op til den formentlige Redeplads mislykkedes i første Omgang; Klippen var for stejl og Vedbendrankerne for tynde til, at jeg turde betro mig til dem alene.

Mens jeg undersøgte Mulighederne for at overvinde Vanskelighederne, var Ringdrosselhanen yderst urolig; den fór omkring og udstødte uafsladelig Varselskriet. ♀ saa jeg ikke; den er antagelig fløjet ud over Hovedet paa mig og har fjernet sig uden at deltage i ♂'s aggressive Adfærd, som i høj Grad sandsynliggjorde, at der fandtes en Rede lige i Nærheden. — — Jeg havde Brug for en 3—4 m lang Stige, som jeg skyndsomt vilde søge paa Hotellet. Paa Vejen traf jeg Dr. MADSEN, der var gaaet i Forvejen og efterhaanden var begyndt at undre sig over, hvor jeg blev af, men da han hørte, hvad jeg havde set, kom han hurtigt ned til det angivne Sted for at holde Vagt, til jeg kom tilbage.

Stigen, jeg behøvede, fik jeg, og Hotelejer MOGENSEN fulgte med ned til Kysten, hvor Dr. MADSEN modtog os med Bemærkningen: »Der er ingen Tvivl.« I den rolige Ventetid var baade ♂ og ♀ fløjet omkring; ♀ havde forholdt sig tavs og var i Øjeblikket paa »Reden« — eller dog paa det Sted, hvor vi havde al mulig Grund til at formode dennes Tilstedeværelse. ♂ var stadig meget urolig. Først da vi rejste Stigen, kom ♀ frem paany, men den smuttede stille bort, og da jeg var optaget af Stigens Anbringelse, lykkedes det mig heller ikke denne Gang at se den. Reden var anbragt nøjagtigt paa det antagne Sted, støttet af fingertykke Vedbendranker og godt beskyttet mod Vind og Regn af det overhængende Klippefremspring. Den indeholdt 4 ganske friske Æg, hvoraf jeg medtog 1 som Bevisseksemplar. — — Enhver Fotografering

af Reden med Æggene in situ var haabløs baade paa Grund af daarlige Lysforhold og Umuligheden af saavel min egen som Fotografiapparatets Anbringelse.

Vi forlod nu skyndsomst Stedet, idet vi haabede, at Ringdroslerne ikke vilde tage Forstyrrelsen altfor ilde op. ♀ havde vi ganske vist ikke set, siden den sidst var gaaet af Reden, men ♂ var hele Tiden fløjet nervøst omkring os. — — Som maaske forstaaeligt var Interessen for Vandrefalkenes Tilstedeværelse gledet noget i Baggrunden, men skønt Tiden efterhaanden var noget fremskredet, vilde vi alligevel gerne se dem; det var dog for deres Skyld, vi var søgt til Johns Kapel. Hotelejer MOGENSEN kendte imidlertid deres Opholdssted, saa det varede ikke længe, før vi havde iagttaget baade ♂ og ♀; de fløj skrigende omkring ude over Havet og havde utvivlsomt Yngel i Nærheden, men det var uhjælpelig for sent til, at vi kunde anvende Tid paa at søge efter Reden. Vi haabede blot, at Falkene vilde holde sig fra Ringdroslerne, hvis Opdagelse som dansk Ynglefugl de havde været indirekte Aarsag til.

26. Juli 1935 var jeg atter ved Johns Kapel. Fra det mellemliggende Tidsrum havde hverken Dr. MADSEN eller Hotelejer MOGENSEN kunnet oplyse noget om Ringdroslerne; Ingen havde set dem. Jeg kom til Fods nordfra og havde telefonisk aftalt med Dr. MADSEN om at hente mig ved Johns Kapel paa et nærmere angivet Tidspunkt. Det var temmelig varmt, men blæste ret stærkt; det ornithologiske Udbytte fra Hammeren sydpaa havde da ogsaa været praktisk talt = 0; Vandrefalkene saa jeg heller ikke noget til. Da jeg naaede frem henad Kl. 18, havde Dr. MADSEN allerede ventet en Timestid paa mig uden at se Ringdroslerne. Et oplivende Moment, Stigen, laa dog stadig, hvor vi havde anbragt den 2 Maaneder tidligere. Ogsaa Ringdrosselreden sad, som jeg før havde set den, tørt og godt, og de 3 Æg laa der endnu, tilsyneladende velbevaret — men forladt.

Omstaaende Billede af den nedtagne Rede viser dennes Udseende. At se til minder den om en Solsortrede, bygget af tørre Straa af forskellige Græsser og udvendigt prydet med lidt

Mos samt en Smule Lav. Redens ringe Vægt vil dog straks fremkalde Mistanke om, at det ikke drejer sig om en Solsortrede, der gerne er fuld af leret Jord, som er anvendt i Underlaget og til Redeskaalens grovere Udformning.

Side 105 er foruden af Ringdrosselreden anført Maal og Vægt af en Vindrosselrede, hvortil Ler eller fugtig Jord heller

Fot.: B. LÖPPENTHIN

Rede af Ringdrossel, *Turdus t. torquatus*, nedtaget fra sin oprindelige Plads, efter at Fuglene havde forladt den. Johns Kapel, 30. Maj (26. Juli) 1935.

ikke har været anvendt, samt af 2 Solsortreder. Det ses, at Ringdrosselredens Vægt kun er $\frac{2}{3}$ af den største Solsortredes, og dertil er førstnævnte ca 20 cm højere. [Alle Maal maa kun opfattes som omtrentlige Gennemsnitsmaal, da Rederne jo ikke er ganske regelmæssige.]

Et Par Bemærkninger skal knyttes til de 3 nævnte Drosselarters Anvendelse af Ler til

Reden. COLLETT's Angivelser (l. c.) stemmer med de ovenfor anførte Eksempler, SCHAANNING's (l. c.) ligesaa. JÄGERSKIÖLD & KOLTHOFF (l. c.) anfører, at baade Vindrosslens og Solsortens Reder »stundom« indeholder Lerjord, men nævner kun vegetabiliske Bestanddele som Redemateriale for Ringdrossel. JOURDAIN's Angivelser (l. c.) falder nøjagtigt sammen med mine Erfaringer, men KEARTON (l. c.) nævner ogsaa Mudder som Bestanddel i Ringdrosslens Rede. — — Hvad angaar Reder af Vindrossel og Ringdrossel, har jeg aldrig haft Lejlighed til at undersøge andre end de ovenfor nævnte Eksemplarer, men med Hensyn til danske Solsortreder maa man sige, at i alt Fald de allerfleste er fulde af Jord, derfor tunge

	Redens øvre (største) Diameter	Vægtyk- kelse ved Redens Overkant	Rede- bundens Tykkelse	Redens Højde	Vægt
<i>Turdus t. torquatus</i> Johns Kapel, Bornholm 30. Maj (26. Juli) 1935	160 mm	25 mm	55 mm	130 mm	200 g
<i>Turdus m. merula</i> Ugledige, Sydsjælland 15. Maj 1931					
<i>Turdus m. merula</i> Lekkende, Sydsjælland 22. Juni 1927	140 mm	20 mm	35 mm	90 mm	170 g
<i>Turdus musicus coburni</i> Laugabólsdalur, Isafjord 16. Juli 1932	160 mm (190—130 mm)	35 mm (50—20 mm)	40 mm	70 mm	120 g

og f. Eks. betydelig vægtfyldigere end jævnstore Reder af Sangedrossel, *Turdus philomelos*.

Det bornholmske Kuld Ringdrosselæg frembyder intet mærkværdigt. Æggene minder meget om storplettede Sol-sortæg; Grundfarven er grønblå, Pletterne rødlig. Maalene er:

29,2 × 21,5 mm (30. Maj 1935)
 29,0 × 21,3 — (26. Juli 1935)
 28,5 × 22,0 — (—)
 28,7 × 21,0 — (—)

De 3 Æg, som havde henligget i Reden, var endnu hele, da de blev indsamlet. Skallen af det sidstnævnte smuldrede dog delvis under Præparationen; af de andre 2 er den nogenlunde velbevaret. — — Saavel Rede som Ægskaller befinder sig nu paa Zoologisk Museum.

Ringdroselens Opræden som Ynglefugl paa Bornholm er sikkert af ganske sporadisk Karakter. Vel er Bornholm utvivlsomt den Del af Danmark, som maa tiltale en saa udpræget Bjergfugl som Ringdroslen mest; Stedet, Fuglene havde valgt ved Johns Kapel, var ogsaa ret typisk for, hvad man kunde vente, og Redens Anbringelse faldt godt i Traad med Angivelser fra Litteraturen, saaledes f. Eks. Tekst og Billeder hos KEAR-

TON (l. c., p. 243—245), men der er et godt Stykke Vej fra Bornholm til Egne, hvor Arten yngler almindeligt. I Skandinavien er Ringdroslen en udpræget vestlig Art. Den yngler almindeligt i Norge, især i Vestlandet (SCHAANNING, l. c., p. 12). I Sverige ruger den almindeligt i Bjergegnene fra Härjedalen (62° n. Br.) nordefter samt i Bohuslän (RENDAHL, l. c., p. 169); Sydgrænsen skal være »vid Stråvalla och Släp« i det nordlige Halland, et Par Lokalteter, som synes at gaa ret rigeligt igen i Litteraturen; saaledes nævnedes de hos JÄGERSKIÖLD & KOLTHOFF (l. c., p. 8), og RENDAHL har dem fra (en anden) Litteraturangivelse (»BYMAN 1934«). I Finland er Ringdroslen sjælden (HORTLING, l. c., p. 223). Fremdeles yngler den paa de Britiske Øer, og Racen *Turdus torquatus alpestris* forekommer i de syd- og mellemeuropæiske Bjerglande (sml. f. Eks. D.O.F.T., 1935, p. 47).

Ringdrosselhannen fra Johns Kapel havde tydelige lyse Rande paa Bugfjerene, dog næppe saa brede som hos Alperingdroslen, som jeg har haft Lejlighed til at lære at kende i Tyrol (sml. D.O.F.T., 1935, p. 47). Undenat have haft Fuglen i Haanden vil jeg roligt anse den for at tilhøre den nordlige Race, hvilket vel ogsaa er det naturligste.

Som en berømt og velkendt Parallel til den ovenfor behandlede danske Forekomst af Ringdrossel som Ynglefugl paa Bornholm kan nævnes en anden Bjergfugl, nemlig Nøddekrigen, *Nucifraga caryocatactes*, der ynglede paa Øen i Tredserne af forrige Aarhundrede (sml. FISCHER, l. c.).

Litteratur.

- COLLETT, R.: Norges fugle, Bd. I. Kristiania, 1921.
 FISCHER, J. C. H.: Nogle Iagttagelser over Bornholms Fugle. Naturh. Tidsskr., 3. Rk., II, 1.2., 1863 ff.
 HORTLING, IVAR: Ornitologisk handbok. Helsingfors, 1929.
 JOURDAIN, F. C. R., KIRKMAN and: British Birds. 1930.
 KEARTON, CHERRY & RICHARD: British Birds' Nests. 1901.
 JÄGERSKIÖLD, L. A., och GUSTAF KOLTHOFF: Nordens fåglar. 2. uppl. Stockholm, 1926.
 RENDAHL, HIALMAR: Fågelboken. Stockholm, 1935.
 SCHAANNING, H. THO. L.: Norges fuglefauna. Kristiania, 1916.